

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

17 oktober 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING EN AMBTENARENZAKEN

Interpellatie van de heer John Taylor tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de hervorming van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en van de Vlaamse openbare instellingen

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de initiatieven van de Franse Gemeenschap in de Vlaamse Rand op het feest van de Franse Gemeenschap

Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken

Dinsdag 17 oktober 2000

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer André Denys

– *De interpellatie wordt gehouden om 17.40 uur.*

Interpellatie van de heer John Taylor tot de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de hervorming van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en van de Vlaamse openbare instellingen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Taylor tot de heer Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, over de hervorming van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en van de Vlaamse openbare instellingen.

De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, begin dit jaar konden we vernemen dat de regering had beslist om de organisatie van de Vlaamse administratie en de VOI's grondig te hervormen. Deze beslissing, die bekend is geworden als de beslissing van Leuven, heeft heel wat vragen doen rijzen en er werden intussen heel wat besprekingen aan gewijd. We weten immers dat de Vlaamse administratie onder impuls van de vorige minister van Ambtenarenzaken Van den Bossche al ingrijpend werd hervormd, en dat ze hoog wordt gewaardeerd in vergelijking met andere overheidsadministraties. We vroegen ons dan ook af of een totale ommekeer werkelijk nodig was.

Dat neemt niet weg dat we van oordeel zijn dat de ingezette hervorming verder moet gaan. De performantie en de werkwijze van de administratie, de VOI's en het hele overheidsbestel op Vlaams niveau moeten maximaal kunnen worden verbeterd.

We blijven echter bezorgd over het verdere verloop van deze evolutie.

– *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

We krijgen immers tegenstrijdige berichten. Deze zomer hebben we vernomen dat mensen uit de meerderheid, waaronder de voorzitter van het Vlaams Parlement, vragen hadden bij de aangekondigde hervorming. De heer De Batselier vreesde dat het onder andere de bedoeling was, vooral dan van de VLD, om opnieuw politieke benoemingen in te voeren. Bij de bespreking van de Septemberverklaring heeft ook de heer Bossuyt het debat hierover verruimd. Hij zei dat het personeel zelf geconsulteerd moet worden, en dat er ook een debat over moet komen in het Vlaams Parlement.

Naar verluidt zou ook minister Stevaert zich na een van de laatste ministerraden gedistantieerd hebben van een genomen beslissing daarover. In de krant stond dat de beslissing van 30 september alleen een timing en een werkwijze betrof. Met inhoudelijke aspecten van de voorgenomen hervormingen zou minister Stevaert het niet eens zijn geweest. Of de krant correct geïnformeerd is, weet ik uiteraard niet, maar we stellen wel vast dat er ook in de meerderheid vragen worden gesteld bij wat men zinnens is. Er werd een parlementair debat aangekondigd, en er zouden parlementaire initiatieven genomen zijn in functie van de hervorming van de VOI's.

Mijnheer de minister, we hebben een aantal vragen over de stand van zaken. De beslissing van Leuven hield in dat er twee secretarissen-generaal zouden worden aangesteld als bijzonder commissaris. Kunt u ons meer vertellen over het concrete werk van deze twee mensen tot nu toe ? Welke voorstellen of initiatieven hebben ze al uitgewerkt ? Hoe wordt het werk van die commissarissen begeleid ?

Taylor

Er zou sprake zijn van een begeleidingscommissie. Hoe is die samengesteld, en welke rol speelt ze ?

Welke rol speelt de regering in de begeleiding, in de verslaggeving en in de besluitvorming ? Heeft de regering duidelijk aan deze commissarissen gezegd wat het doel is, of werd hen een zekere vrijheid gegeven om voorstellen aan de regering te formuleren ? Is er nog steeds overeenstemming in de regering over de inhoudelijke aspecten van de hervorming ?

Tijdens de debatten over de Septemberverklaring stelde de minister-president dat de organisatie van de kerndepartementen niet coherent is. Op basis waarvan komt de regering tot deze conclusie ? In welke mate zullen de departementen worden herschikt ? Wat is de reactie van de begeleidingscommissie daarop ? Met hoeveel departementen denkt men uiteindelijk te eindigen, en welke criteria worden er vooropgesteld om bepaalde departementen op te richten of af te schaffen ?

Eén van de kernproblemen die men wil aanpakken is het onderscheid tussen beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie enerzijds en beleidsuitvoering anderzijds. Dat laatste zou naar zogenaamde extern verzelfstandigde agentschappen gaan. Is het onderscheid tussen voorbereiding, evaluatie en uitvoering altijd zo duidelijk ? Is het goed om ze zomaar van elkaar te scheiden ? Ik meen dat instellingen die met de uitvoering zijn belast, heel wat expertise in huis hebben waardoor ze een aantal impulsen zouden kunnen geven op het vlak van de beleidsuitvoering en -evaluatie. Dreigt niet het gevaar dat we een stap achteruit zetten in plaats van vooruit ? Ik kreeg daarover graag duidelijkheid. Is het immers niet zo dat bij de beleidsvoorbereiding rekening moet worden gehouden met de uitvoerbaarheid van de voorgestelde maatregelen op basis van de opgedane ervaringen van de beleidsuitvoerders, van zowel de extern als de intern verzelfstandige agentschappen ?

Verder verwijst de regering regelmatig naar bepaalde VOI's. Omwille van de aankondiging kunnen we niet ontkennen dat er heel wat gis bij de administratie. De vele veranderingsprocessen van de voorbije jaren hebben heel wat ongerustheid gecreëerd bij het personeel. Dat heeft gevolgen voor de manier van werken in de administratie en de VOI's. De nieuwe aankondiging vergroot de ongerustheid in sterke mate. Onder het personeel leven heel wat vragen. De personeelsleden vragen zich af wat de toekomst hen te bieden heeft in de Vlaamse

administratie of in een Vlaamse VOI. Ze vragen zich af of het niet beter is om elders werk te zoeken. Ik ben ervan overtuigd dat wij moeten vermijden dat mensen de Vlaamse overheid verlaten op een moment dat de arbeidsvraag en het arbeidsaanbod een heel krappe verhouding kennen. We zullen zeker niet gediend zijn met het verlies van degelijke krachten in de VOI's of de overheidsadministratie.

Een aantal mensen van de meerderheid stelt dat de VOI's niet steeds even democratisch functioneren. Daarbij wordt in verband met het nemen van beslissingen dikwijls verwezen naar het primaat van de politiek. Wat wordt daarmee juist bedoeld ? Zijn die stellingen gebaseerd op feiten ? Beschikt men over bewijzen dat bepaalde VOI's niet democratisch werken ? Is de controle door het parlement of door de regering moeilijker in bepaalde VOI's dan in andere ? Hoe ervaren de VOI's deze bewering ? Het is toch belangrijk om een antwoord te kennen op deze vragen, zeker als men van zin is om de VOI's structureel te hervormen en die hervorming decretaal aan te passen.

Werd overleg gevoerd met het personeel of met de vakbonden ? Is er sprake van gestructureerd overleg binnen de Vlaamse administratie ? Ik ben het immers eens met de heer Bossuyt die naar aanleiding van de Septemberverklaring stelde dat het belangrijk is om te luisteren naar het personeel. Wat denkt het personeel van deze hervormingen ? Is er overleg met het management, met de administratie en met de VOI's ?

Mijnheer de minister, kunt u verduidelijken hoever men staat met de hervormingen ? Het lijkt erop dat men een breuk wil met de organisatie die onder impuls van de vorige minister van Ambtenarenzaken werd uitgebouwd. Die uitbouw is echter een succes gebleken : de Vlaamse overheid wordt gewaardeerd als een kwalitatief hoogstaande overheid. We moeten ervoor zorgen dat we die kwaliteit vergroten en we moeten er ons voor hoeden om een stap terug te zetten.

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik ben verheugd met deze interpellatie, omdat ik op die manier de kans krijg een aantal antwoorden te geven op vragen die ook binnen de administratie leven. Een organisatie met 11.000 ambtenaren en 24.000 personeelsleden van VOI's moet, net zoals elke andere bedrijfsorganisatie, regelmatig en zeker niet eens om de tien jaar, maar constant op een heel kritische manier aan

Sauwens

zelfonderzoek doen. De vraag die daarbij moet worden gesteld is : hoe en met welke mensen en middelen kunnen we de doelstellingen halen ?

Op zich is dat een zinvolle betrachting, maar misschien is de aankondiging van het onderzoek wat fors overgekomen. Het is zeker niet de bedoeling om alles te veranderen. We willen enkel die zaken veranderen waarvan we heel resultaatgerichte verbeteringen beogen. Ik wil zeker geen afbreuk doen aan het werk van mijn voorganger, de heer Van den Bossche, wel integendeel. We wensen dat onderzoek, omdat we licht verontrust worden door een aantal elementen. Uit een aantal personeelsresultaatonderzoeken en stressonderzoeken blijkt immers dat de graad van tevredenheid met de huidige werksituatie voor heel wat van onze personeelsleden niet recht evenredig is met de positieve signalen die de buitenwereld over onze administratie ontvangt.

Er is nog een tweede element. Alles is historisch gegroeid en heeft zich ontwikkeld in een bepaalde tijdsspanne. Straks zullen we ten gevolge van de staats hervorming opnieuw een aantal nieuwe uitdagingen naar de Vlaamse administratie toeschrijven. We stellen echter vast dat er niet altijd een duidelijke lijn te trekken is in de reden waarom een aantal kerntaken of bij een administratie zijn ondergebracht of aan een VOI werden toevertrouwd. Ik geef het voorbeeld dat ik het best ken. Tussen de administratie Huisvesting en de VHM bestaat enige spanning. Het zou goed zijn om duidelijke opdrachtomschrijvingen en domeinafbakeringen in te voeren. Ik denk ook aan Bloso. We moeten ons afvragen of de uitbetaling van subsidies aan gemeentelijke erkende sportdiensten kan gebeuren via een VOI of moet gebeuren door de administratie. Het is goed om de oefening eens te maken, zodat enige synergie en transparantie worden gecreëerd.

We moeten durven vragen naar de rol van de raden van bestuur in een aantal Vlaamse openbare instellingen. Ligt daar de verantwoordelijkheid van het beleid ? Men heeft het over het primeren van de politiek : een aantal heel belangrijke VOI's krijgen jaarlijks een dotatie van 9 tot 11 miljard frank. Houdt daar de rol van de politiek als dusdanig op ? Er is de regeringscommissaris, die een vrij beperkte band heeft met de VOI. Waar begint of eindigt de rol van de regering, van de politieke beleidsverantwoordelijke die ten overstaan van het parlement en van de buitenwacht toch deels verantwoorde-

lijkheid draagt voor bepaalde VOI's ? We hebben dus een en ander aan elkaar gekoppeld.

In de loop van de jaren zijn er vele VOI's gegroeid, in een constructie sui generis : elke instelling heeft zijn eigen type beheersovereenkomst en heeft al dan niet een raad van bestuur, die soms adviserend werkt en soms een sterke samenstelling heeft. In dit licht willen we de wet houdende de parastatale instellingen herschrijven volgens een aantal basisprincipes. We hopen binnen enkele maanden een ontwerp van decreet voor te leggen aan het parlement waarin we zeggen op welke wijze we een aantal extern verzelfstandigde opdrachten weerspiegeld zouden willen zien : op basis van die principes zal worden bepaald of een opdracht intern of extern moet worden verzelfstandigd. Zo zijn er bijvoorbeeld een aantal sectoren waarin andere betrokkenen uit het middenveld zeer actief zijn en bepaalde elementen soms zelfs mee financieren. Met het oog op die grote betrokkenheid zullen we beoordelen in welke mate er in die externe verzelfstandiging een plaats zal worden voorbehouden voor vertegenwoordigers van bepaalde belangenorganisaties om mee die deelopdracht te vervullen. Bij de Vlaamse Vervoermaatschappij, bijvoorbeeld, is er dan weer sprake van een belangrijke externe inkomstenbron, zolang dit duurt tenminste. Het gaat over inkomsten die deze maatschappij zelf verwerft. Daar is dus sprake van een soort commerciële bedrijfsvoering, een belangrijk argument om wel extern te verzelfstandigen. Maar momenteel zijn er ook een aantal taken die historisch tot stand zijn gekomen binnen VOI's en die wil ik bekijken. Dan denk ik bijvoorbeeld aan de subsidiëring aan lokale besturen. Een dergelijke taak kan perfect in het kader van een gemeenschappelijke benadering worden ondergebracht in de centrale administratie.

Dit is dus een grote oefening, waarover niemand zich ongerust moet maken. We willen op basis van een aantal samen te bepalen principes komen tot een actieplan. Zoals u zei, zijn er twee bijzondere commissarissen aangeduid. Het gaat over onze twee topambtenaren, de heer Stroobants en de heer Victor. Zij hebben een bijzondere opdracht gekregen inzake de reorganisatie van het Vlaamse overheidsapparaat. Het is hun opdracht om gemotiveerde voorstellen te doen aan de Vlaamse regering inzake die nieuwe organisatie. Ze zullen voorstellen moeten formuleren inzake het opstellen van een actie- en stappenplan. Ze moeten een basisvisie inzake beter bestuurlijk beleid ontwikkelen, met krachtlijnen voor het vernieuwde bestuurlijke en organisatorische kader. Ze moeten voorstellen uitwerken inzake de nieuwe organisatiestructuur,

Sauwens

op basis van homogene beleidsdomeinen, kernde-partementen en verzelfstandigde overheidsagentschappen, met inbegrip van een categorisering van de overheidsagentschappen. Ik denk dat we naar een drie- of viertal types van VOI's en overheidsagentschappen zullen evolueren.

Voorts moeten ze voorstellen uitwerken inzake aansluitende managementsaspecten, met inbegrip van strategisch management, zoals de responsabilisering van het management, de uitbouw van contractmanagement, beheersovereenkomsten en audit. Daarbij is ook inbegrepen : human resources management, competentie- en kennismanagement, met mandaatfuncties gekoppeld aan een nieuw en marktconform beloningsbeleid, met inbegrip van de uitwerking van voorstellen voor een eenheidsstatuut en een kaderregeling voor een geïntegreerd personeelsbeleid. Dit is nieuw, maar erg belangrijk. Willen we overleven als structuur, dan moeten we een veel grotere mobiliteit toelaten binnen onze organisatie, zodat mensen die vandaag tewerkgesteld zijn bij Kind en Gezin morgen bij wijze van spreken in de kerndepartementen werken en een bijzondere expertenopdracht waarnemen in een ander departement. Deze grotere mobiliteit kan de organisatie alleen maar sterker maken. Inbegrepen is ten slotte ook het middelenmanagement : begroting, boekhouding, financiële en operationele informatiesystemen, ICT, facility management, enzovoort. Een van de hoofdredenen waarom we hebben besloten tot deze operatie over te gaan, is het falen van de matrixstructuur, voornamelijk in het college van secretarissen-generaal. Ik verklaar me nader. Er zijn een aantal functionele departementen, die contact hebben met de buitenwereld. Er zijn ook de steunverlenende, horizontale departementen. We hebben vastgesteld dat daar veeleer sprake is van blokkering dan van een soepele samenwerking. We hopen dat er daar een andere attitude kan groeien, vooral door een nieuwe organisatie van horizontale dienstenstructuur.

De bijzondere commissarissen moeten voorstellen uitwerken inzake de nodige generieke onderbouw, met inbegrip van de regelgeving. Ze moeten de implementatie van de principiële afspraken opvolgen en begeleiden, en advies uitbrengen. Ze moeten de nodige initiatieven nemen op het vlak van de communicatie.

Er is sprake van een begeleidingcommissie, waarin de reeds eerder genoemde commissarissen zitting hebben, net als een viertal vertegenwoordigers van de ministeriële kabinetten. Zowel de minister-pre-

sident als de minister vice-president zijn vertegenwoordigd, net als de minister van Leefmilieu en Landbouw en ikzelf. Ook een aantal vertegenwoordigers uit de academische wereld zullen hierin worden opgenomen : de heer Bouckaert van de KUL, mevrouw Leus van de VUB, mevrouw Van den Berghe van de UG en Vlerick Leuven Gent. Er is sprake van een aantal externe deskundigen, mensen die in het kader van veranderingsprocessen reeds wat ervaring hebben opgedaan met de Vlaamse administratie. Het gaat over mensen van KPMG, Deloitte & Touche, PriceWaterhouseCoopers ; over de heer Gijsemans, over RMC en over Hay Management Consultants. Het Rekenhof en de Inspectie van Financiën zijn eveneens vertegenwoordigd. Om overlappings te vermijden hebben we voor de samenstelling van de begeleidingscommissie dezelfde werkwijze gevolgd als bij de auditcommissie.

In verband met het gebrek aan coherentie in de Vlaamse overheidsorganisatie wijs ik nogmaals op de overlappings tussen beleidsvelden en -domeinen, het gebrek aan communicatie tussen aanverwante beleidsvelden, de entiteiten met verschillende functioneel bevoegde ministers en de vaak onduidelijke bevoegdheidsafbakening tussen ministerie en VOI. De criteria voor een herschikking zijn : de homogeniteit van beleidsdomeinen, transparantie en herkenbaarheid voor de buitenwereld, efficiëntie en effectiviteit.

Aan de ene kant zijn er de beleidsvelden, aan de andere kant de beleidsdomeinen. Dit blijft een punt van discussie : waar eindigt het ene domein en waar begint het volgende ? Men kan tot 50, 60 beleidsvelden onderscheiden. Die zullen per cluster worden samengebracht in beleidsdomeinen. We opteren voor een aantal beleidsdomeinen met elk één bevoegde minister. Dit was destijds op het federale niveau het geval. Een voorbeeld : hoort Monumenten- en Landschapszorg bij Ruimtelijke Ordening en Huisvesting of bij Cultuur ? We willen de domeinen trancheren en binnen de administratie en voor de buitenwereld herkenbaar maken. Dit zal de werking ten goede komen. Momenteel zijn er directeuren- en secretarissen-generaal met vier of vijf ministers boven zich. We kunnen beter overgaan tot responsabilisering en een eenvoudiger structuur.

U hebt gelijk, men kan de splitsing tussen beleidsvoorbereiding en -uitvoering niet vlijmscherp maken. De intern – dan wel extern – verzelfstandigde agentschappen moeten mee betrokken worden en actief deelnemen aan het kerndepartement. In het kerndepartement Mobiliteit moeten de ver-

Sauwens

antwoordelijken van De Lijn mee het beleid voorbereiden in rechtstreeks contact met de minister. Hun ervaring mag niet worden verspild. De splitting zit in de taakstelling vervat. Wat is voor de politieke wereld belangrijk ? Waar zitten de specialisten ? Wie vergezelt de ministers bij de discussies over de krachtlijnen van hun beleid ? Wie geeft hen advies bij hun keuzes ? De politieke wereld geeft zijn richtlijnen over de organisatie van het openbaar vervoer door. Dat noemen we het politieke primaat.

Tussen beleidsvoorbereiding en -uitvoering mag er geen inhoudelijke kloof bestaan. De beleidsvoorbereiding moet de beleidsuitvoering aansturen die op haar beurt de beleidsvoorbereiding weer kan bijsturen. Toch vereisen de beide linken van de beleids- en beheerscyclus andere competenties. Het is daarom aangewezen de beide organisatorisch en structureel van elkaar te scheiden. Dat zal de kwaliteit en professionaliteit van voorbereiding en uitvoering zeker ten goede komen.

Ik heb dit zelf meegemaakt bij Openbare Werken en Verkeer. Ik veronderstel dat anderen op dat departement hetzelfde ervaren of ervaren hebben. In Nederland zijn er bij Verkeer en Waterstaat 250 mensen die voor de afdeling Mobiliteit werken. Zij formuleren de grote krachtlijnen van het mobiliteitsbeleid. Hier zijn het vaak de mensen die de tramritten organiseren of de wegen aanleggen, de ingenieurs van dienst, die het beleid mee bepalen. We moeten de verschillende capaciteiten onderscheiden en er gebruik van maken.

Uitspraken over het niet-democratisch functioneren van VOI's zijn me niet bekend. Het lijkt me wel een goed idee om de verantwoordelijkheid van het parlement en de regering op een aantal domeinen beter te vertalen via de beheersovereenkomst. Nu doet zich vaak een bizarre situatie voor. De leidende ambtenaar kan tegen de raad van bestuur zeggen : de minister wil het zus, en tegen de minister kan hij zeggen : de raad van bestuur wil het zo. Enige duidelijkheid zou niet misplaatst zijn. Ik wil daar niet op vooruitlopen. Als we de basisprincipes van de verzelfstandiging hebben bepaald, en een politiek akkoord hebben bereikt, dan wordt het moeilijk. Elke vakminister moet dan op zijn terrein, met zijn VOI's en administratie, de operatie uitvoeren. Er mag niets worden veranderd om te veranderen, enkel waar een verbetering mogelijk is.

De vakbonden werden onmiddellijk na de beslissingen van Leuven op de hoogte gebracht door de minister-president. De topambtenaren kregen in maart 2000 een toelichting van de minister-president en mij. Met MOVI, de organisatie die de meeste VOI's verzamelt, hebben we regelmatig overleg. Volgens het primaat van de politiek legt de kernadministratie richtlijnen op aan de VOI's. De VOI's dulden vaak geen baas. Dat is een van de spanningsvelden. We moeten daar niet treurig om zijn, en we moeten ons hierdoor ook niet van ons stuk laten brengen.

De heer John Taylor : U hebt het over het spanningsveld tussen de administratie en de VOI's. Kunt u dat verduidelijken ?

Minister Johan Sauwens : Moet de secretaris-generaal van LIN opdrachten geven aan de leidend ambtenaar van de Vlaamse vervoermaatschappij ?

De heer John Taylor : Wat is uw standpunt ?

Minister Johan Sauwens : Er moet een partnership tot stand komen. Strikte hiërarchische procedures moeten meer plaats ruimen voor teamwerk, zoals dat in de privé-sector het geval is. De oude administratieve cultuur zal wat aan belang moeten inboeten ten voordele van samenwerking. Het belonings- en evaluatiebeleid zal vooral oog moeten hebben voor de promotie van teamwerk. Volgens een bepaalde krant is het de bedoeling de politisering op te drijven. Zowel binnen de regering als daarbuiten heb ik altijd benadrukt dat de enige bedoeling erin bestaat de werking te optimaliseren. Ik wil het parlement in alle openheid zeggen dat het niet de bedoeling is om het ene politiseringsmechanisme te vervangen door een ander.

Er wordt overlegd met de ambtenaren. Eind september heeft de regering nogmaals de timing bekrachtigd. Deze week nog overleggen de minister-president en ikzelf met de twee bijzonder commissarissen. Volgende week komt het ministerieel comité van de vier bevoegde ministers bijeen. In november zullen we het parlement een stand van zaken voorleggen. Binnen een drietal maanden zullen we een ontwerp van decreet aan het Vlaams Parlement voorleggen ; de implementatie kan dan gebeuren in 2001 en 2002.

De heer John Taylor : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik dank de minister voor de verduidelijkingen en de positieve elementen in zijn uiteenzetting. Hij heeft gezegd dat het de bedoeling is om permanent de werking te verbeteren, teneinde de doelstellingen te berei-

Taylor

ken. Dat is onze opdracht. De organisatie van de Vlaamse overheidsadministratie is vrij goed. Dat moeten we voor ogen houden. We moeten stappen vooruit zetten, en niet allerlei veranderingen opleggen die tot problemen kunnen leiden.

Volgens u is de matrixorganisatie mislukt. Dat kan best waar zijn. Maar was het niet mogelijk om die structuur te verbeteren? Is de werking van het college van secretarissen-generaal niet te verbeteren? Of is afschaffing de enige oplossing?

Minister Johan Sauwens : Ik heb niet gezegd dat we die structuur zullen afschaffen. Maar ze functioneerde niet meer.

We hoorden noodkreten over de attitudes en dat kon niet blijven duren. Vooral in de grootste departementen had men bijvoorbeeld te kampen met ontzettend veel moeilijkheden om het nieuwe ICT-contract te implementeren. Alle onvrede van de personeelsleden kwam bij hen terecht

De heer John Taylor : We hebben daar tijdens de voorbije zittingsperiode voor gewaarschuwd.

Minister Johan Sauwens : Ik herinner me dat ook.

De heer John Taylor : De vraag blijft of die problemen te maken hebben met de matrixstructuur zelf.

De voorzitter : Het is de vraag of de structuur zelf moet worden gewijzigd. Ik besef zeer goed dat het een en het ander mank loopt, en ik begrijp dat u ingrijpt. Het blijft de vraag hoe men remedieert. Volgens mij is het probleem gecreëerd door mensen die niet goed samenwerken.

De heer John Taylor : Het is inderdaad de vraag of de manke werking ertoe noopt de hele structuur opzij te schuiven, en te vervangen door iets heel nieuws. U zegt zelf dat de veranderingsprocessen heel wat vragen, ongerustheid en onzekerheid bij het personeel hebben gegenereerd. Het is de vraag of een nieuw concept die problemen niet zal verergeren in plaats van ze op te lossen. Het personeel moet in zo'n geval toch mee kunnen praten.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Daarom hebben we op een bepaald ogenblik een debat gevraagd. We wilden in het parlement sommige richtlijnen toetsen. De meesten van ons hebben ervaring als het op de werking van deze richtlijnen aankomt. Men moet

ondubbelzinnig durven antwoorden op de vraag of het om mensen dan wel om structuren gaat. Er zijn nog altijd politiek verantwoordelijken voor het beleid dat wordt gevoerd, maar de politicus moet ook de kans krijgen om zijn beleid te voeren.

Er is zopas een grondige, vooral mentale hervorming doorgevoerd. We moeten inschatten of de verdere werking in diezelfde lijn ligt of van aard is om nog meer ontwrichting te veroorzaken. De indruk ontstaat dat er een groot verschil is tussen het beeld dat van de administratie wordt opgehangen en de realiteit. Daar moet in het parlement in alle openheid over worden gediscussieerd. We sturen wel verheerlijkende berichten naar buiten, maar als we merken dat een en ander verkeerd loopt, moet dit ook open besproken worden. Herstructureringen dienen niet steeds om problemen op te lossen.

De voorzitter : De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : De minister heeft zeer goed aangegeven dat men meer naar mandaatsystemen moet overgaan. Met deze systemen worden mensen beloond via marktconforme vergoedingen. Het mandaat moet wel heel duidelijk zijn en beperkt in de tijd. Nadien moet een duidelijke evaluatie komen, zodat de juiste mensen op de juiste plaats terechtkomen.

Als jong parlamentslid valt mij op dat iets schort aan de VOI's. Het is zeer moeilijk om een beeld te krijgen van de beleidsdomeinen die ik volg, onder meer wetenschaps- en technologiebeleid. Wat gebeurt er met de vele miljarden die de Vlaamse regering ter beschikking stelt? Wat gebeurt er met de opdrachten? Ik merk dat sommige jaarverslagen meer weg hebben van een brochure dan van een informatief document. Ik wil dit niet veralgemenen, want er zijn ook goede jaarverslagen, maar toch merk ik dat ze niet eenduidig van kwaliteit zijn.

De achillespees is hier de goede beheersovereenkomst. Soms worden beheersovereenkomsten voor een periode van vijf jaar afgesloten, waarin geen harde, meetbare indicatoren voorkomen. Dit is niet de juiste manier van werken. Als nieuwe beheersovereenkomsten worden afgesloten moet de nodige knowhow worden gebruikt, namelijk harde, meetbare indicatoren die in staat zijn te toetsen of de beleidsdoelstellingen worden gehaald, zo niet worden juridische contracten voor vijf jaar afgesloten en zit men gevangen. Er moet worden nagegaan wat in een beheersovereenkomst moet voorkomen, ook als de doelstellingen niet worden gehaald.

Holemans

Ten slotte melden mij sommige jonge universitaireren die in de administratie werken dat heel wat kan worden verbeterd op het vlak van het kennismanagement. Zij geven aan dat de ideeën die ze naar voren brengen niet altijd doorstromen naar de top. Dit werkt frustrerend. Het zou jammer zijn als deze jonge, dynamische universitaireren zouden afhaken. Het kennismanagement moet zeker een aandachtspunt zijn in de hervorming van onze administratie.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Tijdens de vorige legislatuur werd in de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting ingrijpend toegekeken op de financiële werking van de VOI's. Ik ben van oordeel dat de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting dit werk verder moet zetten.

Ik ben bang voor een algemene discussie, die soms erg theoretisch overkomt, terwijl men aan de eigenlijke problemen voorbijgaat. Ik kan begrijpen dat er spanningsvelden zijn en dat er moet worden ingegrepen. De politieke wereld moet daar wel de mogelijkheid toe hebben. Ik huiver voor politisering. Een goed politicus heeft geen enkel belang bij een overdreven politisering. Ik huiver eveneens voor het primaat van de administratie, want dan is een democratisch verkozen politicus niet meer in staat zijn beleid te voeren. Ik wil nagaan of men rekening houdt met dergelijke invalshoeken.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Ik rond af met een aantal opmerkingen. Ik wil de nadruk leggen op het belang van het kerntakendebat. De vraag is dan welke taken de Vlaamse administratie moet uitvoeren, en wat eventueel verzelfstandigde interne en externe agentchappen moeten doen. Het debat moet gaan over de opdracht van de Vlaamse overheid als organisme, en mag niet ontaarden in een theoretisch debat.

Tijdens de vorige zittingsperiode hebben we deze vraag meermaals gesteld. Ik ben me er dan ook van bewust dat het geen gemakkelijke oefening is. Als we echter een klare kijk willen krijgen op het primaat van de politiek en de administratie, moeten we eerst uitmaken welke de opdrachten zijn van de Vlaamse administratie, de VOI's, en andere instellingen.

De suggestie om te werken rond beleidsdomeinen en een opsplitsing te maken per minister, lijkt me enerzijds een goede zaak. Anderzijds vrezen sommigen dat dit tot nieuwe politieke benoemingen zal leiden. Ik veronderstel dat dit niet de bedoeling is. Ik hoop dat elke politieke partij op om het even welk niveau zich ervan bewust is dat dit geen enkele zin heeft. Niemand heeft er belang bij verder te politiseren. Indien dit wel de bedoeling zou zijn, moet het in elk geval worden voorkomen.

Ook andere betrokkenen uit het maatschappelijke leven die op een of andere manier verantwoordelijkheid dragen – financiële of andere -, moeten bij het beleid worden betrokken.

Overleg met de ambtenaren is heel belangrijk, zowel via syndicale als via andere wegen. Immers, de ongerustheid die de voorbije jaren bij de Vlaamse overheid leefde, breidt zich momenteel uit naar de VOI's. Overleg is dan ook van groot belang. Iedereen moet weten waar hij staat en moet in het debat au sérieux worden genomen.

Tot slot verheugt het me dat de minister het parlement daar zo snel mogelijk bij wil betrekken, namelijk in november. De komende maanden zal het parlement dus worden betrokken bij deze evolutie. Hoewel de administratie een taak is van de uitvoerende macht, lijkt het me niet onbelangrijk dat ook het parlement in zo een belangrijk debat wordt betrokken.

De voorzitter : De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Ik wil nog even terugkomen op de VOI's. Vanuit het parlement zijn de twee kernprincipes van groot belang, met name transparantie en verantwoording afleggen.

Men zegt dat dit parlement ernaar streeft een glazen huis te zijn. Eigenlijk zouden alle VOI's in de toekomst glazen huizen moeten zijn. Zo hebben we geen subcommissie voor Financiën of Rekenhof meer nodig om achteraf een aantal zaken te moeten vaststellen.

Wat de uitvoerende macht betreft, zou een actieve verantwoordingsplicht moeten worden ingevoerd. Zo wordt men verplicht te motiveren hoe men aan de opgelegde doelstellingen is tegemoetgekomen.

Tot slot geloof ik niet in een theoretisch debat over de kerntaken omdat de samenleving voortdurend verandert. Een kerndebat kan misschien tot resultaten leiden die twee jaar later niet meer relevant zijn. We evolueren steeds meer naar een soort van

Holemans

netwerksamenleving waar men per beleidsdomein een wisselend aantal coalities krijgt die actief een beleid uitvoeren. Ik verwijs terzake naar het debat in Groot-Brittannië waar men in de jaren '80 en '90 heel veel heeft uitbesteed. De jongste jaren was er heel veel kritiek op de quango's of de quasi-autonomous non-governmental organisations. In landen waar een absolute scheiding bestond tussen beleidsvoorbereiding en -uitvoering, komt men daarvan terug. Het voorstel van de minister lijkt dan ook de goede richting uit te gaan.

De voorzitter : De landen die hebben geprobeerd een onderscheid te maken tussen beleidsvoorbereiding en -uitvoering, komen daar inderdaad van terug. Alle studies tonen trouwens aan dat dit onderscheid beter niet wordt gemaakt en dat er een dubbele bevruchting plaatsvindt van beide. Men moet rekening houden met de moeilijkheden die de uitvoerders van het beleid op het terrein hebben.

De strijd tussen de administratie en de VOI's is een oude strijd. De administratie heeft altijd geprobeerd de VOI's onder haar vleugels te krijgen. Wat de transparantie betreft, zijn er verschillen, zowel bij de VOI's als bij de administraties. De jaarverslagen van sommige delen van de administratie zijn ook zeer verschillend. Of er bij sommige administraties meer transparantie is dan bij sommige VOI's, is een groot vraagteken. Inzake de verantwoordelijkheid is er bij de VOI's een verschil naar gelang er een raad van bestuur is. Daar speelt dan de primauteit van de politiek weer een andere rol. Indien de raad van bestuur bestaat uit organisaties die op het terrein ontvangende partij zijn, dan stelt zich de vraag of het een goede zaak is dat ze het beleid mee bepalen.

Ik ben het eens over de kerntaken. Die zaken veranderen permanent. Men moet niet bepalen dat het ene voor de VOI is en het andere voor de administratie. Men zou geleidelijk naar mekaar moeten toeschuiven. De kernadministratie of het kerndepartement zou ongeveer moeten overeenkomen met het vroegere horizontale departement en de rest met de agentschappen.

De snelheid waarmee men de zaken doorvoert, houdt een gevaar in. De vakbonden en het personeel zelf spelen daarin een rol. Het personeel vindt nu al dat ze overbevraagd worden. Ik heb altijd gezegd dat als men zoiets doet, men tegelijkertijd bij de ambtenaren enige ruimte moet creëren. Een evaluatie zou men in plaats van jaarlijks, tweejaar-

lijks kunnen houden. Veel mensen in de administratie krijgen dan zuurstof. Sommigen zijn nu twee of drie maanden bezig met evaluaties, functionerings- en evaluatiegesprekken. Daar komt dan nog de vakantieperiode bij. Dit maakt dat men de administratie in feite halveert. Indien men dit over twee jaar zou spreiden, dan liggen de zaken anders.

De vorige regering heeft bovendien degenen die een goede evaluatie hebben gekregen, niet beloond. Men had toen een principsovereenkomst om bij een uitstekende evaluatie een bijkomende vergoeding te geven. Men heeft dat echter nooit gehonoreerd en dat zorgt natuurlijk voor demotivering. We kunnen ons dat geen tweede keer veroorloven. Deze regering moet wat dat betreft een andere houding aannemen. Ontevredenheid, gekoppeld aan stress-situaties en de steeds grotere verwachtingen die men van de ambtenaren heeft, kan men deels compenseren door maatregelen te treffen. Men zou heel wat goodwill creëren als er wat ruimte wordt geschapen. Ze hebben dat nodig. Nu vrezen ze dat er nog maar iets nieuws bijkomt en dat leidt tot weerspanningheid.

We moeten ervoor zorgen dat het dynamisch proces wordt voortgezet. Er is geen terugweg mogelijk. We moeten er wel op letten dat er een voldoende groot draagvlak is. Te snel gaan is niet goed. We winnen later wellicht tijd bij de implementatie.

Men heeft het terecht over de primauteit van de politiek. Dit moet vooral tot uiting komen in gedetailleerde beheersovereenkomsten. Het parlement zal zich dan opnieuw moeten positioneren over zijn rol bij het afsluiten van zo een overeenkomsten. Dit is immers een nieuw element. We zullen het Reglement op bepaalde punten moeten wijzigen. Dit betekent dat men enerzijds verzelfstandigt en responsabiliseert en anderzijds dat de controle zeer belangrijk is. De vraag daarbij is wat de minister is overeengekomen met die administratie inzake beleid, welke middelen hij ter beschikking heeft gesteld en wat zijn verwachtingen zijn ten aanzien van die administratie. We moeten daar zicht op hebben en er een debat over houden.

Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, het laatste punt is het belangrijkste. Ik geloof niet echt in algemene oplossingen. Inzake de verzelfstandiging en de beheersovereenkomsten ligt daar het meest cruciale punt. De vraag is welk deel van onze bevoegdheden we afstaan, in welke mate

Van Hecke

we daar nog controle over hebben en of er nog voor verantwoordelijk kunnen worden gesteld.

Het grootste probleem bij beheersovereenkomsten is te bepalen wanneer het parlement erbij betrokken moet worden. Het is niet zo dat men zo een overeenkomsten technisch-juridisch kan bekrachtigen omdat we geen contracterende partij zouden zijn. We kunnen het nadien niet goedkeuren, want dan is het contract al gesloten. Eigenlijk moeten in het parlement voorstellen van beheersovereenkomst kunnen worden besproken. Dat maakt de controle vanuit het parlement ten opzichte van de bevoegde minister gemakkelijker.

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, ik zal nu niet uitvoerig op alles ingaan. We zullen daartoe uitgebreid de kans krijgen bij de bespreking van de beleidsbrief.

Er is inderdaad, zoals de heer Holemans zegt, een probleem met jonge gemotiveerde mensen die onvoldoende aan bod komen. De vraag tot het open trekken van de interne arbeidsmarkt komt van de basis. Men stelt zich vragen over carrièremogelijkheden. We moeten dan ook ruimte creëren, willen we degelijke medewerkers werven en houden. We zullen inderdaad ook naar een nieuw verloningsbeleid moeten evolueren. Ik ben in elk geval verheugd met deze discussie. Vroeger heerste de sfeer dat de Vlaamse administratie goed werkte en dat men er beter af kon blijven. Ik wil bijvoorbeeld opnieuw eigen capaciteit op vlak van ICT.

De heer John Taylor : Daar hebben we altijd voor gepleit.

Minister Johan Sauwens : Uw ministers hebben het in de vorige regering mee goedgekeurd.

Men is veel te ver gegaan in een bepaald soort van nieuwlichterij, waarbij men de managementpiek vanuit de Verenigde Staten heeft doorgedreven, terwijl er daar al van werd afgestapt.

Het staat buiten kijf dat we zeer goede mensen hebben, maar we hebben ook vijf percent minder goede. Laat ons daar aandacht aan besteden. Laat ons de bureaucratie inzake het evaluatiesysteem vereenvoudigen. Er is een enorme druk- en werklust. Vorige week vrijdag heeft de Vlaamse regering op dat vlak een beslissing genomen.

De discussie over de kabinetten bijvoorbeeld vind ik zelfkastijding. Enerzijds pleit men ervoor de kabinetten af te schaffen, maar anderzijds stellen we vast dat een deel van de zogezegd beste administratie van Europa er niet in slaagt om een simpel ontwerp van decreet te schrijven. Dat kan niet. Het is de bedoeling om het kerntakendebat te voeren. Wat is een echte overheidsopdracht en met welke mensen en middelen kunnen we dat realiseren ?

Tot slot vraag ik dat de regering haar werk kan doen. We hebben nog maar gezegd dat we zaken willen veranderen, en dat roept al weerstand op. Laat de partijpolitieke discussie weg en geef ons de kans om een aantal voorstellen te doen. Daarover kunnen we dan in de komende maanden discussiëren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de initiatieven van de Franse Gemeenschap in de Vlaamse Rand op het feest van de Franse Gemeenschap

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de initiatieven van de Franse Gemeenschap in de Vlaamse Rand op het feest van de Franse Gemeenschap. Minister Sauwens zal antwoorden in plaats van minister-president Dewael.

Minister Sauwens zal antwoorden in de plaats van minister-president Dewael.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in de plenaire vergadering van daarnet hebben we gehoord hoe de minister-president aankondigde dat het gedaan zou zijn met de confrontatiepolitiek. En naar het schijnt zouden de faciliteitengemeenten meer dan vroeger in Vlaanderen liggen.

Sta me echter toe eraan te twijfelen dat de Franstaligen hun extraterritoriale aspiraties daarmee met-

Van Nieuwenhuysen

een opgeborgen zouden hebben. De voorbije maanden hebben ze daar in elk geval weinig blijk van gegeven. In mei van dit jaar heb ik reeds de gelegenheid gehad de minister-president te ondervragen over de naleving door de Franse Gemeenschap van de arresten van het Arbitragehof naar aanleiding van stukken waaruit bleek dat de Franse Gemeenschap nog altijd Franstalige verenigingen in faciliteitengemeenten subsidieert. Minister-president Dewael antwoordde toen nogal triomfantelijk dat hij overleg had gepleegd met zijn collega, de heer Hasquin, die hem had beloofd dat dergelijke dingen tijdens zijn regeringsperiode niet meer zouden gebeuren. Hij had daar zelfs aan toegevoegd dat dit betrekking zou hebben op zowel de begroting 2000 als op de begroting 2001. De minister-president beloofde van nabij te zullen volgen of wat de heer Hasquin had verzekerd, ook zou worden waargemaakt.

Welnu, in augustus – dus net voor de verkiezingen – hebben we in heel wat gemeenten van de Vlaams-Brabantse gordel kunnen vaststellen dat het blad Carrefour nog steeds ‘alive’ en vooral ‘kicking’ is. Dat blad blijft inderdaad hard schoppen tegen de Vlaamse schenen. Een sprekend bewijs is de nogal provocatieve aanhef ‘Coucou, c’est nous !’. De Randkrant, toch niet bekend als een Vlaams radicaal blad, stelt dienaangaande vast dat de toon van Carrefour op het onwelvoeglijke afgaat. Er zijn trouwens ook heel wat gemeentebesturen uit de Vlaams-Brabantse gordel die daarop gereageerd hebben. Mijns inziens gaat het hier wel degelijk om een provocatie en is het de heer Hasquin die, bij monde van Carrefour, aan zijn collega van de Vlaamse regering ‘Coucou, c’est moi !’ zegt.

Er is inderdaad niemand die gelooft in de bewering dat Carrefour overeind kan blijven dankzij privé-sponsors. Het is met andere woorden de Franse Gemeenschap die dit initiatief blijft subsidiëren. Hetzelfde geldt voor andere initiatieven. Ik heb hier bijvoorbeeld het programma van het Fête de la Communauté Française Wallonie-Bruxelles dat zowel met de steun van de Cocof als van de Franse Gemeenschap tot stand is gekomen. Uit de programmering blijkt dat er een aantal initiatieven worden genomen in de Vlaamse faciliteitengemeenten Linkebeek, Wezembeek-Oppem en Kraainem.

Mijnheer de minister, ik neem aan dat u het met mij eens bent dat dit niet strookt met het territoriale beginsel. Ik had graag geweten welke concrete stappen de regering zowel met betrekking tot

Carrefour als met betrekking tot het programma van het feest van de Franse Gemeenschap heeft genomen. Ik had aan de minister-president ook willen vragen of hij zich niet in het ootje genomen voelt door zijn collega van de Franse Gemeenschap en welke besluiten hij uit deze handelwijze trekt.

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik lees u de tekst voor die de minister-president mij ter beschikking heeft gesteld. Het is belangrijk in deze discussie de rechtspraak van het Arbitragehof in de juiste context te plaatsen. De zogenaamde Carrefourkredieten, waartegen de vorige en de huidige Vlaamse regering steeds succesvol hebben geprotesteerd en geprocedeerd, waren duidelijk maatregelen ter bescherming van de in de faciliteitengemeenten gevestigde Franstalige minderheid. Het Arbitragehof stelde hierover dat noch de Grondwet noch de wet op de hervorming van de instellingen de Franse Gemeenschap aanstelt als beschermer van de Franstaligen in het Nederlandse taalgebied. De Franse Gemeenschapsregering schond dus de territoriale bevoegdheidsregels door kredieten in te schrijven in haar begroting.

De minister-president stelt echter dat het concrete geval van het Feest van de Franse Gemeenschap van een andere orde is. In een arrest van van 3 oktober 1996 bepaalde het Arbitragehof dat maatregelen van de gemeenschappen in culturele aangelegenheden extraterritoriale gevolgen kunnen hebben op het grondgebied van een andere gemeenschap, en zelfs in het buitenland. Er wordt verwezen naar het voorbeeld van het cultureel centrum De Brakke Grond in Amsterdam. De mogelijke extraterritoriale gevolgen van de maatregelen van een bepaalde gemeenschap mogen echter niet het culturele beleid van de andere gemeenschap dwarsbomen.

Het Arbitragehof vervolgde zijn arrest met de stelling dat steeds dient te worden nagegaan of de bestreden bepaling de bevordering van de cultuur als doel heeft, dan wel een andere finaliteit beoogt. In het eerste geval is er geen probleem. De territoriale begrenzing staat immers niet in de weg dat iedereen ongeacht het taalgebied waarin hij zich beweegt, recht heeft op de culturele ontplooiing die hij kiest. Indien er echter een andere finaliteit is, namelijk de bescherming van de in de Rand gevestigde Franstalige minderheid, zijn de bevoegdheidsverdelende regels geschonden.

Het lijkt me dat in het concrete geval de Franse Gemeenschap door het organiseren van de een-

Sauwens

daagse activiteit het culturele beleid van de Vlaamse Gemeenschap niet dwarsboomt. Dit zijn uiteraard nog steeds de woorden van de minister-president. In die zin is er volgens hem geen sprake van een schending van het territorialiteitsbeginsel.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik heb de indruk dat het nieuwe communautaire klimaat vooral ten koste gaat van de Vlaamse standvastigheid. De houding van de Vlaamse regering en van de minister-president staat natuurlijk erg ver van de verdediging van de Vlaamse identiteit in de Rand, waarvan men tot nu beweerde dat het een van de doelstellingen van deze Vlaamse regering was. Mijnheer de minister, u hebt het antwoord voorgelezen van de minister-president. Ik vraag me af of u het wel eens bent met zijn zienswijze.

Tot vandaag heeft men altijd gezegd dat dergelijke activiteiten niet konden omdat ze dienden te gebeuren in het kader van een samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap. De totstandkoming van zo'n samenwerkingsakkoord heeft men altijd laten afhangen van de erkenning van het territorialiteitsbeginsel door de Franse Gemeen-

schap. Ik denk dat het hier om een duidelijke provocatie gaat ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap en ten aanzien van de homogeniteit van het Vlaamse grondgebied. Het antwoord dat ik net heb gekregen, verbijstert me wel.

Minister Johan Sauwens : Ik herhaal namens de regering dat we ons zullen blijven verzetten tegen alle aantastingen van het territorialiteitsprincipe en tegen alle initiatieven die de Franse Gemeenschap in Vlaanderen zou ondernemen zagezegd ter bescherming van een Franstalige minderheid. Wat dat betreft, blijven we heel standvastig. Het gaat erom in hoeverre de aankondiging van een eenmalige activiteit als een aantasting van het principe moet worden beschouwd. De minister-president zegt op basis van een aantal arresten van het Arbitragehof dat dit hier in zijn ogen niet het geval is.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de minister, u weet heel goed dat dit een duidelijke provocatie is.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 18.53 uur.*
